

Asia: VN/13519/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan organisaatio

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Sosiaalihuoltolaki

1. Ovatko kotiin annettavia palveluja koskevat säännökset (19 §, 19 a § ja 19 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry (jatkossa VALLI ry) katsoo, että säännösten laadinnassa kehityssuunta on oikea, mutta toimenpiteet eivät välttämättä ole vielä riittävällä tasolla turvattaessa vanhojen ihmisten palvelujen ja tuen saanti. Todella suurena haasteena VALLI ry näkee koulutetun henkilökunnan riittävän saatavuuden. Tästä näkökulmasta on hyvä asia, että henkilökuntamäärässä on joustoa, mutta jokin minimimäärä olisi hyvä olla. Mikäli henkilökuntaa ei palkata riittävästi, tulee se heijastumaan myös hoivan laatuun. Laadun varmistamiseen sisältyy myös inhimillisen kohtaamisen toteutuminen ja kokonaisvaltaisuus. Järjestöjen asiantuntijuus ja osaaminen on huomioitava entistä paremmin, kun asiakkaan kanssa suunnitellaan tarvittavia palveluita, hoivaa ymv. Järjestöt ovat tärkeä yhteistyökumppani julkiselle taholle ja järjestöt tuovat eri toiminnoillaan sisältörikasta elämää vanhoille ihmisille. Esityksessä on hyvää se, että työhyvinvointiin ja alan vetovoimaan kiinnitetään huomiota, mutta käytettävissä olevien keinojen riittävyys saattaa jäädä liian alhaiseksi. Tarvitaan vielä järeämpiä keinoja, kuten palkkauksen ja työolojen parantamista. VALLI ry näkee hyvänä myös sen, että kotipalvelu ja kotisairaanhoido yhdistyvät. Tämä tuo enemmän joustoa työtehtäviin ja mahdollistaa paremmin sen, että työntekijöiden vaihtuvuus asiakkaan luona on vähäisempää. Vanhoille ihmisille on turvattava hyvä arki ja laadukas elämän sisältö. Digitaalisten palvelujen sisällöt tulevat entistä enemmän ja vahvemmin toimintoihin mukaan. Sitä tehdään myös yhteistyössä järjestöjen kanssa. On keskeistä, että digitaaliset palvelut eivät ole ainoastaan valvonnan näkökulmasta mietittyjä ratkaisuja, vaan ne myös tuottavat erilaista hyvinvointia lisäävää sisältöä. Digitaaliset palvelut eivät saa olla esteenä tai

korvaavina vaihtoehtona sille, että ihmisiä ei kohdattaisi muulla tavoin. Työn suunnittelun ja järkevän ajankäytön vaatimus nähdään hyvänä. Tukipalvelujen tulee kuulua kotihoidon kanssa samaan kokonaisvaltaiseen huomioimiseen. Huomioitavaa on myös se, että eri palvelujen osa-alueiden pitää olla tasapainossa ja käydä dialogia keskenään. Vanhan ihmisen on saatava mahdollisimman suuri määrä tarvitsemiaan palveluja yhdestä paikasta, ja kokonaisvastuu seurannasta ja suunnitelman päivittämisestä on oltava yhdellä taholla. On tärkeää huomioida myös vuorovaikutusta edistävä ja ylläpitävä toiminta, sillä yksinäisyys laskee toimintakykyä ja vaikuttaa palveluntarpeeseen. Tukipalveluihin tulisi vielä selkeämmin tuoda esiin myös muu päivittäinen ohjaaminen, jota esimerkiksi muistisairaiden kohdalla tehdään paljon. Se on sanallista ohjausta ja tukea, vaikka henkilö paljon pystyisikin itse tekemään ja huolehtimaan. Tällaista läsnäoloa ja sanallista ohjausta voisi tehdä esimerkiksi muistisairauksista koulutusta saanut kotiavustaja. Palveluasuminen ympäristönä olisi silloin sopiva paikka jatkuvaa pientä ohjausta tarvitsevalle henkilölle.]

2. Kotihoitoa ehdotetaan järjestettäväksi vuorokaudenajasta riippumatta (19 §:n 3 mom.). Onko tämä mielestänne kannatettava ratkaisu?

Ei [VALLI ry:n mukaan tämä on tärkeä ja kannatettava ratkaisu. Malli sisältää kuitenkin myös riskejä. Onko realistista, että hoito toteutuu riittävässä määrin ja palvelun tarpeen mukaisesti? Keskeistä on tarjota oikea-aikainen ja riittävä hoiva. VALLI ry:n mukaan tarkoituksena ei voi olla se, että vanhat ihmiset ovat kotihoidossa liian pitkään, entistä huonommassa kunnossa. Haasteena nähdään se, että ellei palveluasumisen yksiköissä veloiteta olevan omaa henkilökuntaa lainkaan, niin kuinka lyhytaikainen yö- hoidon käynti onnistuu realistisesti? Aikaa kuluu myös asiakkaiden välisten matkojen kulkemiseen, välimatkat voivat olla pitkiäkin. On huomioitava myös se, että tarve hoivaan ja tukeen saattaa tulla hyvinkin nopeasti. Esimerkiksi asiakkaan tarve WC:ssä käyntiin ei tule öisin, kuten ei päivälläkään aina samaan aikaan. Olisi tavoiteltavaa, että asiakas saa oikea-aikaisen avun, ja henkilökuntaa on riittävän lähellä avustamassa. Osa vanhoista ihmisistä kokee kotona asumisen turvattomaksi, ja he elävät jatkuvassa pelossa sekä yksinäisyydessä. Tavoitteena on oltava turvallisuuden tunteen aikaansaaminen kaikissa tilanteissa elävillä ihmisillä.]

3. Ovatko ns. tavallista palveluasumista koskevat säännökset (21 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [VALLI ry näkee, että mikäli henkilökunnan ei vaadita olevan paikalla, niin asiakas ei välttämättä saa tarvittaessa tukea ja apua oikea-aikaisesti. Laatutekijöiden riittävän tason varmistaminen on oltava keskiössä. Tärkeänä nähdään myös se, että yksityiset palveluntuottajat voivat edelleen myydä myös kokonaisuuksia, palvelupaketteja muillekin, kun yksityisesti, kokonaan itsemaksavina tuleville. Uhkana nähdään se, että yksityiset alkavat myydä vain palvelupaketteja, jos toiminnan kannattavuutta ei muutoin voida varmistaa. Tärkeää on se, kuinka julkinen sektori tulee kilpailuttamaan palveluasumisen sisältöjä jatkossa. Vanhojen ihmisten oikeudet on voitava huomioida entistä paremmin esimerkiksi asuinpaikkaa valittaessa. Ei voida toimia niin, että julkinen taho yksipuolisesti osoittaa paikan, mihin vanhus joutuu menemään. Vanhojen ihmisten omat mielipiteet olisi hyvä kirjata myös näkyviin, ei ainoastaan omaisten tahtoa. Asiakkaat ovat eriarvoisessa asemassa, riippuen missä päin maata hän asuu. Hyvänä asiana VALLI ry näkee sen, että asiakas saa valita palveluasumisesta kotihoidon tuottajan. Palvelutalon toimijoiden näkökulmasta haasteena ja riskinä koetaan tilanteet, joissa palvelutalossa käy usean eri toimijatahon työntekijöitä, esimerkiksi nyt koronatilanteessa. Myös laadun arviointi on tällöin haastavaa.]

4. Onko tavallista palveluasumista koskeva pykälä tarpeeksi selkeästi muotoiltu? Jos ei, miten sitä voisi muuttaa?

Ei [VALLI ry:n mukaan haasteena on se, kuinka pitkiksi odotusajat muodostuvat hoivaa tarvitsevan vanhan ihmisen kohdalla, jotta hän pääsee tarvitsemaansa palveluasumiseen. Mahdollisen jonotuksen on oltava riittävän läpinäkyvää ja asiakkaan palvelut on voitava poluttaa niin, ettei jonotusaika voi olla missään tapauksessa yli kolme kuukautta. Sekin aika on pitkä hoivaa tarvitsevalle vanhalle ihmiselle. Myös pohdittava sitä, mikäli vanha ihminen hakeutuu itsenäisesti ennakoivasti palveluasumiseen, jääkö häneltä mahdollisesti saamatta joitain tukia. Kohtelun on oltava oikeudenmukaista, ja on varmistettava, ettei esityksen mukaan muodostu riski siihen, että itse palveluasumiseen hakeutuneet joutuisivat heikompaan asemaan, jos esim. vointi huononee. Tarvittaessa on voitava varmistaa asiakkaalle se, että hän voi halutessaan asua samassa paikassa lopun elämäänsä. Tämä asia jäi esityksessä VALLI ry:n mukaan epäselväksi. VALLI ry katsoo, että paljon apua tarvitsevalle asiakkaalle palveluseteli ei ole välttämättä hyvä vaihtoehto. Lakiesityksessä puhutaan siitä, että tavallisen palveluasumisen malleja pitäisi olla enemmän, ja tämä on hyvä välimalli, mutta vaihtoehtoja olisi mietittävä myös kustannusten näkökulmasta, miten palvelut kustannetaan. Kotihoidon maksuilla olisi haastava tätä toteuttaa onnistuneesti.]

5. Ovatko hoiva-asumista koskevat säännökset (21 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [VALLI ry:n mukaan tässä ei havaittu paljon muutosta aiempaan. Kotiavustajan tekemät työtehtävät olisi VALLI ry:n mukaan laskettava mukaan mitoitukseen. Tämä voisi hieman helpottaa haastavaa henkilökunnan saantia. Kotiavustajilla voi olla jo vuosien työkokemus esim. eläkkeelle jo jääneet työntekijät, jotka vielä haluaisivat tehdä osin töitä esimerkiksi sijaisuuksia.]

6. Löytyisikö tehostettu palveluasuminen –termin korvaajaksi jokin parempi ehdotus kuin hoiva-asuminen? Mikä?

Terminologia ei ole tällä hetkellä riittävän selkeä. Hoiva-asuminen saatetaan ymmärtää laitoshoitona. Terminologian selkiyttäminen on oma iso kokonaisuus, jonka uudistaminen vaatii laajempaa työtä.

7. Ovatko ehdotetun hoiva-asumispöytäkirjan palvelun saantikriteerit tarkoituksenmukaisia ja tarpeeksi selkeitä? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [VALLI ry: n mukaan ympärivuorokautiseen hoivapalveluun pääsy ei saa vaikeutua liiaksi. On kiinnitettävä huomio oikea-aikaiseen ja oikeatasoiseen hoivaan ja palveluun. Ei voi olla niin, että vanhat ihmiset joutuvat olemaan omassa kodissa ilman riittävän tasoista hoivaa, koska ympärivuorokautiseen hoivapalveluun ei pääse. Esimerkkinä se, ettei ole sama asia, että öisinkin voi saada kotihoitoa, kun ympärivuorokautisessa hoiva-asumisessa on tuttu henkilökunta lähellä ja saatavilla myös öisin. On keskeistä, etteivät ympärivuorokautiseen hoivapalveluun pääsyn kriteerit liikaa tiukkene. VALLI ry näkee hyvänä sen, että toimeenpanoaika lyhenee. Hyvänä nähdään myös se, ettei ihmisiä ”makuuteta” vuodeosastoilla vaan pyritään saamaa asianmukainen hoitopaikka ja oma huone, mihin omaistenkin on mukava tulla kylään.]

8. Ovatko turvapalvelun toteuttamista koskevat säännökset (46 a §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [VALLI ry näkee esityksessä hyvänä sen, että turvapalvelu on otettu mukaan tukipalveluihin, koska muutoin se saattaa jäädä hoitamatta. Turvapalvelu olisi otettava esille osana kokonaisuutta, eikä erillisenä ”palana”. Hyvänä nähdään se, että turvapalvelu tulee mukaan palvelusuunnitelmiin, ja olisi näin osa kokonaisuutta, ja käytettävissä myös yhdessä yöhoidon kanssa.]

9. Pitääkö turva-auttajan olla sote-ammattihenkilö, vai riittääkö että hän on koulutuksensa ja kokemuksen perusteella sopiva, kuten lakiesityksessä ehdotetaan (46 a §)?

Ei [VALLI ry:n mukaan tämä ei ole riittävä, mutta koska jo nyt on suuria haasteita saada työntekijöitä edes välittömään hoitotyöhön, on tärkeää varmistua turva-auttajan muu kokemus, koulutus ja soveltuvuus vanhojen ihmisten kanssa työskentelyyn. Jatkossa on oltava tavoitteena se, että turva-auttaja on sote-ammattihenkilö, mutta nyt tätä ei nähdä realistisena. Asiaa tukee se, että avunantokohteessa autettavan henkilön terveydentilassa voi tapahtua muutoksia, joiden arviointi vaatii ammatillista osaamista. Ammattihenkilö osaa lisäksi arvioida kotona pärjäämisen edellytyksiä ja arvioida tilannetta kokonaisvaltaisesti. Kyseessä ovat turva-auttajat, joten VALLI ry korostaa soveltuvuuden tärkeyttä ja toimintaa vanhojen ihmisten turvallisuutta lisäävänä tekijänä. Hauraiden ja haavoittuvassa asemassa olevien ikääntyvien kanssa työskentelevien soveltuvuus ja kyvykyys on varmistettava esimerkiksi rikosrekisteriotteella.]

10. Ovatko kotihoidon henkilöstön riittävyyden turvaamista koskevat säännökset (46 b § ja 49 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [Mikäli henkilöstön mitoitusta ei saada kirjattua esitykseen, on huolena se, ettei palkata riittävästi henkilökuntaa, koska sen saatavuus on välillä erittäin haastavaa. VALLI ry näkee riskinä myös sen, että säännöksiä tulkitaan liian vapaasti, ja säästetään resursseja, jos ei ole mitään mitoitusta. Toki haasteena nähdään työntekijöiden saatavuus. VALLI ry näkee hyvänä, että palautetta aletaan kerätä ja laatua seurata. Tämän avulla saadaan lisää arvokasta tietoa myös henkilökunnan riittävyydestä. Ikääntyneiden yksinäisyyden kokemusten huomioonottaminen lakivalmistelussa on tärkeä asia. Toimistotöiden hoitaminen asiakkaan luona ei kuitenkaan ole verrattavissa asiakkaan kohtaamiseen. Osa vanhoista ihmisistä saattaa kokea työntekijän tietokoneella tehtävän työn myös loukkaavana.]

11. Ovatko ns. hybridiasumista koskevat säännökset (46 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [VALLI ry näkee hyvänä sen, että vanha ihminen saa asua niin halutessaan samassa paikassa läpi kaikkien palveluvaiheiden. Mutta voiko asuminen jatkua loppuelämän ajan, jos palveluasumisen yksikössä ei vaadita omaa henkilökuntaa. Huolena on riittävän hoivan turvaaminen. Nähdään hyvänä tavoitteena, myös se, että vanhat ihmiset otetaan huomioon kaikessa asuntosuunnittelussa, kaavoituksessa, ympäristörakentamisessa, liikennesuunnittelussa jne. VALLI ry näkee tervetulleena myös sen, että kunta velvoitetaan ottamaan ikääntyneiden asuminen huomioon. Nykyisin Suomessa on vielä erilaisia alueellisia toimintatapoja, niin AVIen kuin kuntienkin toimesta. Tarvittaisiin yhtenevämpiä toimintatapoja, jotta esimerkiksi vertailukin onnistuisi paremmin.]

Vanhuspalvelulaki

12. Onko mielestänne pitkäaikaisen laitoshoidon lakkauttaminen sosiaalihuollon yksiköissä iäkkäiden osalta onnistunut ratkaisu (14 §, 14 a §, 15 b §)?

Kyllä

13. Onko lakiehdotuksessa esitetty palvelusuunnitelman sisällön täsmentäminen tarpeellista (16 §)?

Ei [VALLI ry:n mukaan täsmentäminen on erittäin keskeistä. Erityisesti kotihoidon osalta on hyvä, ja tilanteen mukainen suunnittelu välttämätöntä. Tämä on myös työntekijöiden saatavuuden näkökulmasta tärkeä asia. Suunnitelman osalta on tarpeellista huomioida myös järjestöjen ja kuntien ennaltaehkäisevien muiden palvelujen, kuten vapaa-aikatoimialan välinen yhteistyö. On tärkeää, että muutokset asiakkaan, kuin myös tarvittaessa omaisen tai omaishoitajan tilanteessa otetaan huomioon, päivittäen palvelun tarvetta säännöllisesti. On aidosti kuultava asiakkaan toiveet. Vanhojen ihmisten oikeuksien mukaista ja arvostavaa toimintaa on se, että hän saa tarvitsemansa palvelut, jotka hänelle kuuluukin antaa. Nähdään hyvänä, että turvapalvelut ja muut tukipalvelut ym. sisällytetään suunnitelmaan, kuin myös asiakkaan muuttuvat tilanteet ja tarpeet.]

14. Onko lakiehdotuksessa esitetty omatyöntekijän tehtävien täsmentäminen tarpeellista (17 §)?

Ei [VALLI ry näkee hyvänä, että yksi henkilö seuraa tilanteen kehittymistä ja vanhan ihmisen voinnin muutoksia, ja näin ollen eri palveluiden tarvetta. Esityksessä jää kuitenkin hieman epäselväksi, että miten tämä toteutetaan.]

15. Onko lääkehoidon toteuttamista koskeva säännös mielestänne onnistunut (20 §:n 1 mom.)?

Ei [VALLI ry näkee muutoksen välttämättömänä, mikäli kotihoito on yhtä ja samaa toimintaa jatkossa. Olisi kuitenkin hyvä vielä tarkentaa turvallisuuskäsitteistä asia. VALLI ry:n mukaan on varmistettava riittävästi pätevää ja soveltuvaa henkilökuntaa kotihoitoon, jotka voivat myös antaa tarvittavat lääkkeet.]

16. Onko mielestänne kannatettavaa, että seurantayhteenvedot julkaistaisiin toimintayksikkökohtaisina (24 a §)?

Ei [Tämä on pääosin kannatettava asia, jotta henkilöstön riittävyttä ja toiminnan laatua voidaan arvioida ja resursseja kohdentaa oikein. Kotihoidon tilanne tulee saada avoimemmaksi ja läpinäkyväksi, koska kodeissa asuu todella huonokuntoisia ihmisiä ja häiriökäyttäytymistä on paljon. Joskus asiakas, ”ikänsä kuin” saa apua, muttei tule autetuksi tarvitsemallaan tavalla oikea-aikaisesti. Tarvetta tulee arvioida ja suunnitella, ja jonkun tulee ottaa asiasta kokonaisvastuu. Pitää myös varmistaa, että palautteen keruussa asiakkaan ääni kuullaan todella.]

Koko lakipakettia koskevat kysymykset

17. Mitä haasteita näette säännösten toimeenpanossa? Onko lakiesityksellä riskejä?

-

18. Millaista tukea toivotte toimeenpanoon?

-

19. Mitä muuta haluaisitte lausua esityksestä?

VALLI ry näkee tärkeänä teknologian laajan hyödyntämisen. Tämä onnistuu ainoastaan, mikäli kotihoidon työntekijöillä helposti saatavilla konsultaatioapua. Teknologia voi osaltaan auttaa työntekijöiden kokeman kuormituksen vähentymiseen, ja siihen, että asiakkaat saavat oikea-aikaista ja tarkoituksenmukaista apua. Käsittelemme mukaan, mikäli työntekijöiden osaaminen kehittyy teknologian osalta, he voivat paremmin työssään.

Vanhojen ihmisten palvelujen ja tuen suunnittelussa on huomioitava myös ilmastonmuutokseen liittyviä tekijöitä, esimerkiksi pitkät, kuumat hellejaksot kesäisin. Osalla vanhoja ihmisiä ei ole kodeissaan mitään viilennyslaitteita.

Kotona asuvien ikääntyvien tuen ja avuntarpeen tunnistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota sekä pyrittävä vastaamaan siihen ennaltaehkäisevästi oikealla osaamisella oikeaan aikaan ja riittävästi. Matalankynnyksen toiminta, etsivä vanhustyö sekä monitoimijainen verkostoyhteistä ovat merkittäviä tekijöitä kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä sekä myöhentämässä hyvinvointialueen sote-palveluiden tarvetta. Ennakoivan ja tavoitteellisen ennaltaehkäisevän työn yhteiskehittäminen tulevaisuuden sote-keskusten, kuntien, järjestökentän, seurakuntien sekä kansalaistoiminnan yhdyspintatyöhön mahdollistaa iäkkäiden kotona asumisen pidempään ja turvallisesti.

VALLI ry näkee keskeisenä säännösten valmistelutyössä myös sen, että perusteluosioon sisällytetään riittävästi konkreettisia esimerkkejä, joka ohjaa toimintaa oikeampaan suuntaan. Mikäli teemat jäävät liian ylätasolle, ei muutoksia käytännössä välttämättä tapahdu lainkaan.

VALLI ry on huolissaan niistä vanhoista ihmisistä, joilla on mielenterveys- ja päihdeongelmia, ja jotka ovat kotihoidon palvelujen piirissä. Tuen tarve on tällöin erilaista, ja on keskeistä varmistaa kotihoidon työntekijöille osaamista myös mielenterveys- ja päihdeasioissa tai riittävä konsultaatiomahdollisuus. Päihteitä käyttävien ikääntyneiden määrä kasvaa, mutta heille suunnatut palvelut eivät ole lisääntyneet juuri lainkaan.

VALLI ry:n mukaan ennaltaehkäisevää työtä ja järjestöjen tarjoamaa tukea sekä asiantuntemusta tulisi hyödyntää enemmän ikääntyneiden toimintakyvyn tukemisessa ja palveluiden kehittämisessä. Kun tuen tarvetta ei tunnisteta riittävän ajoissa, ongelmat kasautuvat ja toimintakyky laskee.

VALLI ry näkee myös työntekijöiden monialaisen yhteistyön välttämättömyyden asiakkaan parhaaksi. Kun tehdään yhdessä työtä, osaaminen lisääntyy, kuormitus vähenee ja asiakkaat saavat parempaa palvelua. VALLI ry esittää, että kolmannen sektorin toimijat mainitaan kumppaneina ja toimijoina sosiaalisen toimintakyvyn tukemisen yhteydessä, kuin myös kotihoitoa käsittelevän pykälän yhteydessä.

VALLI ry näkee hyvänä, että alan vetovoimaisuuteen kiinnitetään huomiota, ja on varmistettava, että käytössä on monenlaisia keinoja/ratkaisuja. Yksi hyvä esimerkki alalle innostamiseksi on Vanhustyön Trainee -ohjelmat, jossa koulutusvalintojaan vielä pohtivat nuoret pääsevät tutustumaan vanhuksiin ja vanhustyöhön kevyesti ja tuetusti. Alan vetovoimaisuuden lisäksi tulee löytää konkreettisia keinoja alan pitovoimaisuuteen, esimerkiksi varmistamalla riittävä henkilöstömäärä, parantamalla alan palkkausta ja työehtoja. Hoitajien tieto-taitoa ja osaamista tulee myös päivittää suunnitelmallisesti. Tämä myös lisää työmotivaatiota.

VALLI ry toteaa, ettei vanhuus ole sairaus, ja tästä syystä kotona-asumista tai palveluasumista pitää voida tukea moninaisesti: esimerkiksi lähihoitajat, kodinhoitajat, hoiva-avustajat, geronomit, fysioterapeutit, toimintaterapeutit, vapaa-ajanohjaajat, avustajat ja yhteisötyöntekijät sekä tukipalveluhenkilöstö. Tällaista mallia voisi pilotoida, jossa esim. kodinhoitajat voisivat tarvittaessa siivota, laittaa ruuan, ulkoiluttaa, suihkuttaa ja ohjata lääkeautomaatista ottamaan vanhuksen lääkkeen. Lisäksi oltava eri ammattiryhmien käyttöä, sekä pidempiä läsnäoloaikoja vanhuksen luona, jolloin voisi kerralla tehdä monta asiaa. Nykyisin kotihoito ja tukipalvelut ovat liiaksi erillään. Lähihoitajat ja sairaanhoitajat keskittyisivät kotihoidossa esimerkiksi lääkehoitoon ja terveydentilan tarkkailuun. Näin voitaisiin turvata paremmin työvoiman saatavuus. Lisäksi ammattitehtävien moninaisuus voisi lisätä alan vetovoimaisuutta. Nykyisin koordinaatiovastuunotto hämärtyy, ja se saattaa jäädä omaisen tai ystävän vastuulle.

VALLI ry:n mukaan ikääntyvät tulee ottaa paremmin mukaan palveluiden kehittämiseen, ja lainsäädännöllä voidaan arvostaa vanhojen ihmisten itsemääräämisoikeutta ja tasavertaisuutta palveluiden saatavuudessa.

VALLI ry:n jäsenistä iso osa tuottaa palveluita kansalaistoiminnan lisäksi. Palveluntuottajina ne ovat sidoksissa tilaajaan, kuntaan, joka hinnoittelee ostonsa usein yksipuolisesti. Haasteeksi muodostuu se, miten lisätä resursseja, jos ei ostopalveluista saa riittävää tuloa/korvausta.

Nykyisin palveluntuottajien on tuotettava paljon seuranta- ymv. raportteja eri tahoille. VALLI ry toivoo, että valvontaviranomaisille voitaisiin kehittää järjestelmä, jossa seurantatietoja voi synkronoida eri valvovien tahojen käyttöön keskitetysti. Vaikka raportointi nähdään tärkeänä osana johdon työtä, siihen, kuten ei myöskään mitoituksen laskentaan, saisi kuitenkin kulua kohtuuttomasti aikaa.

Dufva Virpi
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry